

Profesionālās pilnveides seminārs

Svarīgāko riska faktoru objektīvie līmeņi tekstilizstrādājumu ražošanas nozarē.

Mārīte Baķe, Dr.med.zin, Darba drošības un vides
veselības institūts, Higiēnas un arodslimību laboratorija,
Rīgas Stradiņa universitāte
Kontakti: Marite.Bake@rsu.lv;
Daugavpils, 29.05.2012.

Svarīgākie riska faktori, kuriem veikti mērījumi tekstilizstrādājumu ražošanā

Fizikālie riska faktori

■ Troksnis

■ Vibrācija

■ Mikroklimats

temperatūra

gaisa kustības ātrums (GKĀ)

Gaisa relatīvais mitrums (GRM)

■ Apgaismojums

Ķīmiskās vielas

Gaisa paraugu paņemšanas iekārtas

Lietotie mērinstrumenti

- Ķīmisko vielu noteikšanai:
  - analītiskie svāri,
  - spektrofotometrs

Fizikālie mērījumi

---

mikroklimata
novērtēšana

apgaismojuma
noteikšana

Trokšņa /
vibrācijas
mērījumi

Raksturīgākie novērtētie darba procesi:

- kāršana
- vērpšana / spolēšana
- aušana
- apdare
- adīšana
- piegriešana
- šūšana
- kvalitātes kontrole

Mērījumu apjoms, to atbilstība normatīviem

- 2007. – 2010.g. > **700 mērījumu**

- ~ 51% neatbilst normatīviem
  - Troksnis 34%;
  - Apgaismojums 64%
  - MK – 11%;
  - Ķīmiskās vielas - 2%

Normatīvi

- Troksnis $L_{ex\ 8H}$ -87 dB(A);
- Pēc MK 359/2009 tekstilražošana atbilst II darba kategorijai
  - $T\ ^{\circ}C$ 16 – 23/27,
  - GRM% 30 – 70,
  - GKĀ m/s – 0,1 – 0,3/0,4
- plaukstu-rokas vibrācijai
  - ekspozīcijas robežvērtība - 5 m/s²,
  - ekspozīcijas darbības vērtība - 2,5 m/s²;
- visa ķermeņa vibrācijai (pēc a_s , m/s²)
  - ekspozīcijas robežvērtība-1,15 m/s²,
  - dienas ekspozīcijas darbības vērtība-0,5 m/s².

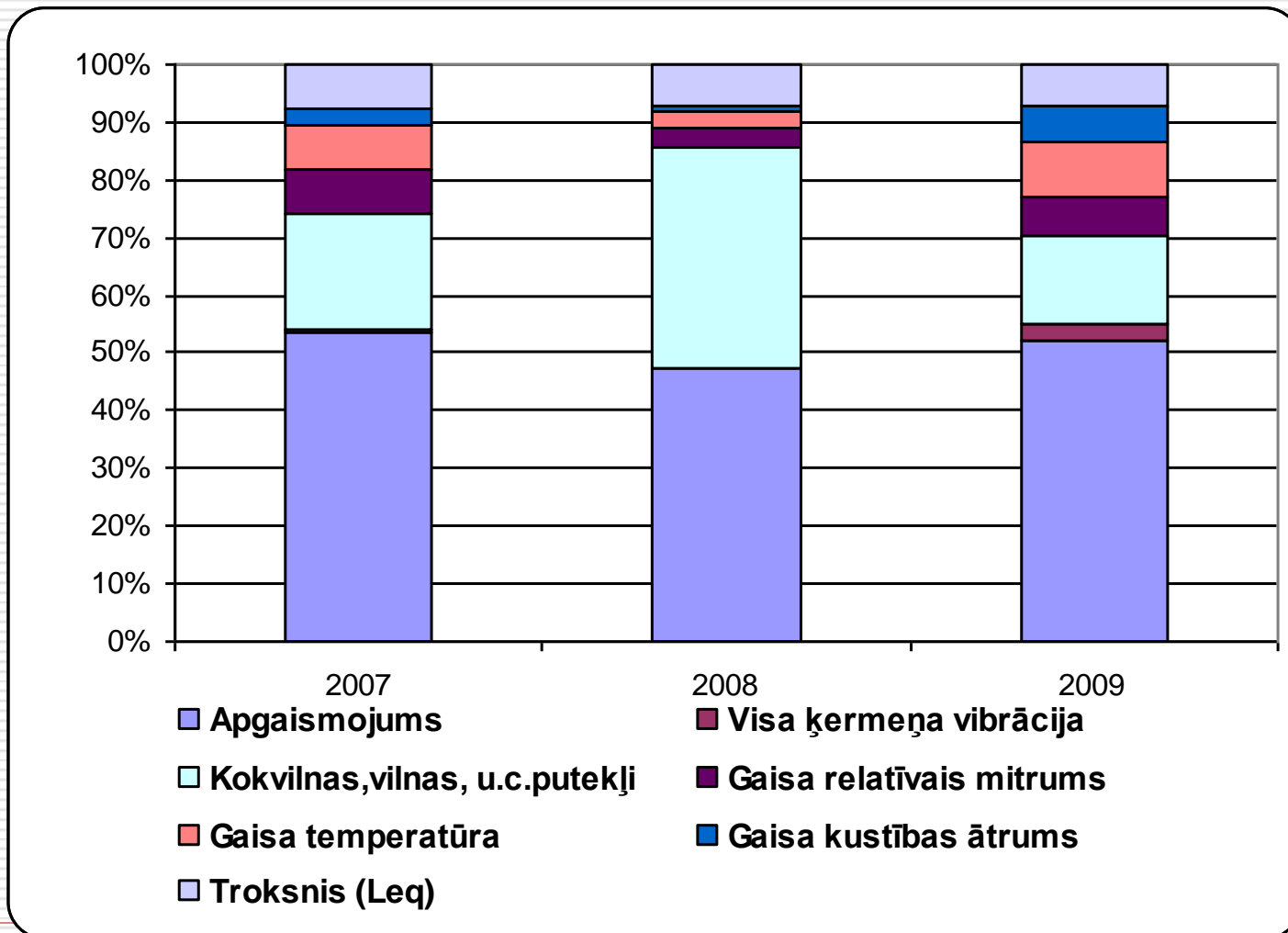
Normatīvi

- Apgaismojums: 300 lx -500 lx – 750 lx;
- Ķīmiskās vielas
  - Putekļi (kokvilna, vilna, lins) – 4 mg/m³,
  - Polimērmateriālu putekļi – 5 mg/m³,
  - Sārms – 0,5 mg/m³,
  - Etiķskābe – 25 mg/m³,
  - Amonjaks – 14 mg/m³.

Mērījumu sadalījums pēc riska faktoriem

Iekārtu trokšņa līmeņi darba vietā (Lex 8h, dB(A); norma 87 dB(A))

Profesija	Trokšņa līmenis iekārtu grupai	Trokšņa līmeņa diapazons
Audējas d/v	90,3	84,6– 92,0
Adītājas d/v	82,3	71,6– 90,8
Spolētājas /vērpējas d/v	84,8	80,1– 90,0
Piegriezēja d/v	74,0	61,7– 88,3
Šuvējas d/v	74,4	56,5– 91,7

Iekārtu radītais vibrācijas līmenis pēc novērtētās ekspozīcijas

(summārais vibropaātrinājums a_s , m/s^2)

Iekārtu grupa	Plauktas-rokas vibrācija, m/s^2	Visa ķermeņa vibrācija, m/s^2
Adāmās iekārtas	-	0,001–0,04
Piegriešanas ierīces	0, 25– 3,72	0,01–0,47
Šujmašīnas šuvējas darba vietā	0,26– 4,40	0,08–0,11

Mikroklimatisko parametru (temperatūras, gaisa kustības ātruma (GKA) un relatīvā gaisa mitruma (RGM)) līmeņa svārstību robežas testilizstrādājumu ražošanas darba vietās

Iekārtu grupa / profesija	Temperatūra, °C	GKA, m/s	RGM, %
Stelles / audējas darba vietā	22,4–23,9	0,08–0,12	47–50,6
Adāmās iekārtas / adītājas darba vietā	22,6– 30,5	0,02–0,11	23,8– 74,8
Spolēšanas / vēršanas iekārtas apkalpes darba vietā	18,7–22,3	0,04–0,29	52,4–70,5
Piegriešanas operatora darba vietā	15,9–26,7	0,01–0,40	23,0– 64,0
Šujmašīnas / šuvējas darba vietā	18,2– 29,6	0,01–0,1	21,9– 68,0

Apgaismojuma līmeņi tekstilizstrādājumu ražošanas nozarē nodarbināto darba vietās

Iekārtu grupa/ profesija	Novērotais apgaismojums, lx		Norma, lx
	min	max	
Audējas darba vietā	451	1051	500
Aditājas darba vietā	178	1427	750
Spolētājs/vērpējas darba vietā	353	875	300
Piegriešanas operatora darba vietā	152	1646	750
Šuvējas darba vietā	212	7195	750

Kīmisko vielu mērijumi (vidējie līmeņi)

- Putekļi -
  - kokvilna, vilna - 1,2 mg/m³,
  - polimēru - 2,0mg/m³,
- Etiķskābe - 4,8 mg/m³,
- Sārms - 0,2mg/m³,
- Amonjaks - 0,8 mg/m³,

Secinājumi

- ❑ Tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošanas darba vidē uz nodarbināto iedarbojas vairāki riska faktori vienlaicīgi
- ❑ Riska faktoru objektīvie līmeņi (pēc HASL mērījumu datiem) pārsniedz normatīvos lielumus pusē mērījumu
- ❑ Neatbilstība normatīviem visvairāk sastopama apgaismojuma un trokšņa mērījumos

---

□ Paldies par uzmanību!

